

	Метод оцінки (за)							
	р лансовою ВР _с тістю	и <>новленою Ві _п >тістю	Ліквідаційною і ртістю	оточною ринковою вартістю	дисконтовані йбутніми доходами	бутицію бутків	Відношення ціна-доход	шбінаціями цін
2. Об'єкти оцінки								
- цілісний майновий комплекс	-	+	-	+	+	+		+
~ окремі об'єкти	-		+	+	-		+	+
~ матер. активи			+	+			+	+
- обігові активи	+		+			+	+	+
- нематер. активи (не балансові)	-	-		+		+		+
~ короткострокові зобов'язання			+		+	+		+
- довгострокові зобов'язання							+	+
- резервні фонди				+			+	+
- капітал		+	+	+	+	+	+	+
3. Додаткові умови								
- повна інвентаризація	+	+	+	+	+	+	+	+
- експертна оцінка	-	-	-		+		-	+
- оцінка іноземного експерта	-		-	+	+	-		+
- використання інфляційного балансу	-	+		+	+	+	+	+

ВИСНОВКИ

Україна переходить до нових умов господарювання, коли управляти об'єктом приватизації буде власник. Тому, головне питання в умовах формування цивілізованого ринку — це оцінка державної власності. Вище викладене сприяє вивченню різноманітних методів оцінки об'єктів приватизації, детальному дослідженню самих об'єктів оцінки та умов використання цих методів. Враховуючи досвід країн з розвинутою ринковою економікою, в даній роботі розглянуто припустимі методи оцінки об'єктів бізнесу та їх застосування при будь-якому способі приватизації, припустимі для умов України. Співставлянням способів приватизації з методами оцінки досягається можливість вибору для себе оптимального варіанту оцінки підприємства, що приватизується.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кулигин П. И. Методы оценки имущества предприятий в условиях приватизации // Финансы. — 1993, — №9 — С. 12-20,
2. Демиденко Д. С., Соколський А. С. и др. Методы оценки приватизируемых предприятий // Финансы. — 1993. — №4. — С. 29-33.

Кафедра економіки промисловості та організації виробництва

УДК 330.332

ЩО ГАЛЬМУЄ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ?

Канд. техн. наук. Сердюк В. Р., асп. Зубрицька І. Ю.,
докт. екон. наук. Пила В. І., канд. екон. наук, Рудченко О, Ю.

Ефективність інвестиційної політики в державі залежить, насамперед, від загального стану економіки. Зрозуміло, що криза неплатежів, інфляція, слабкість фінансово-кредитної системи, криза бюджету, уповільнення приватизаційного процесу аж ніяк не створює умови для поживлення інвесттаційного процесу в Україні. Але є багато прикладів в розвитку світової економіки, коли вдалий підбір, рішуче та цілеспрямоване застосування інструментів інвестиційного менеджменту, зокрема фіскальної політики, призводило до значного підвищення рівня інвестицій в економіку країни, з усіма наступними позитивними наслідками [1—3].

Розгляд та аналіз сучасного стану інвестиційного процесу в Україні свідчить про лише

вербальне заохочення довготермінових капітальних вкладень, відсутність будь-якої чіткої інвестиційної політики, недосконалість інвестиційного менеджменту.

Так, протягом останніх років спостерігалось значне скорочення обсягу державних капіталовкладень в промисловість України (рис. 1).

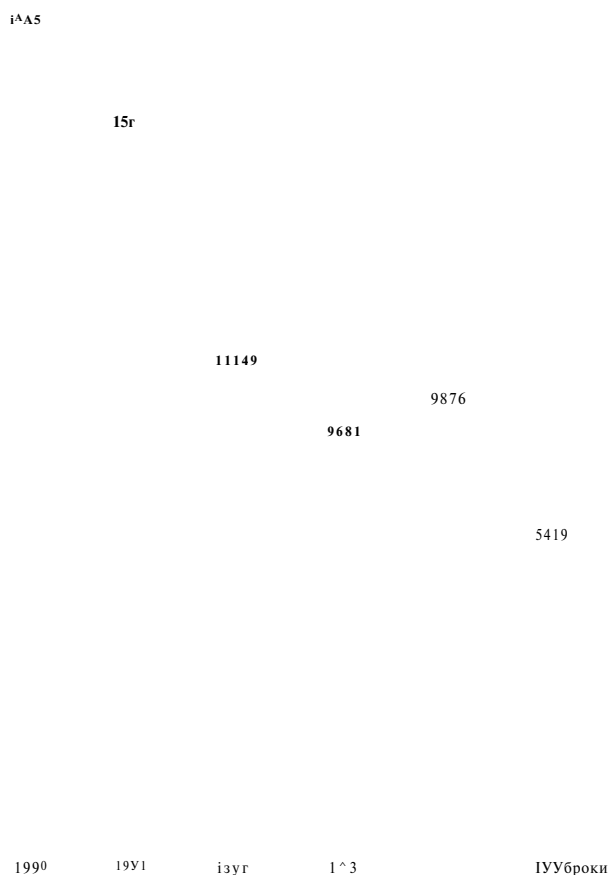

Рис. 1. Динаміка державних інвестицій в промисловість України [4].

Зумовлене це було, перш за все, стрімким падінням рівня виробництва, скороченням валового внутрішнього продукту, а отже, і зменшенням прибуткової частини бюджету. Так, протягом минулого року ВВП зменшився, порівняно з 1994 роком, на 12,3 %, виробництво промислової продукції — на 14,1 %, виробництво товарів народного споживання — на 21 %, а виробництво валової продукції сільського господарства — на 8 % [5]. І хоча в 1994 році, порівняно з попереднім роком, обсяг державних інвестицій навіть дещо зріс, досягнуто це було за рахунок емісії грошових коштів. За відсутності ефективного механізму управління, спрямування цих коштів на цільові програми, що давали б чітку та швидку віддачу, емісійне фінансування аж ніяк не поштовхнуло процесу виробництва.

Необхідним є перехід від «проїдання» державних коштів до їх розподілу на конкурсній основі, з посиленням відповідальності їхніх одержувачів за цільове та ефективне використання. Перевагу ж слід надавати тій сфері економіки, що виробляє кінцеву продукцію, має значний експортний потенціал, працює безпосередньо на споживчий ринок, забезпечує

швидкий оборот капіталу і значні надходження до бюджету, сприяє підвищенню зайнятості населення (наприклад, легка та харчова промисловість).

Зараз підприємства практично не мають власних коштів на відновлення та розвиток виробництва (рис. 2).

75

60

РОЗВИНЕНІ КРАЇНИ

КРАЇНИ, що
РОЗВИВАЮТЬСЯ

ПРОМИСЛОВІСТЬ
УКРАЇНИ 1 півр. 1985р.

Рис. 2. Частка капітальних вкладень,

що фінансується власними коштами (внутрішніми накопиченнями) господарств [6].

інвестування.

За повідомленням Міністерства статистики, загальний обсяг іноземних інвестицій в економіку України на 1 січня 1996 року склав **\$750,1** млн., що майже вдвічі більше від обсягу 1994 року. Основна форма залучення інвестицій була у вигляді рухомого і нерухомого майна — \$170,4 млн. (60,5 % загального обсягу) і за рахунок грошових коштів — \$52,9 млн. (18,8 %). Найбільший обсяг інвестицій припадає на нерезидентів зі США — \$171,4 млн. (22,8 % загального обсягу), Німеччини — \$129,6 млн. (17,3 %), Великобританії — \$46,3 млн. (6,2 %), Кіпру - \$38,6 млн. (5,1 %), Росії - \$37,8 млн. (5,0 %), Швейцарії - \$35,2 млн. (4,7 %).

Значний інтерес для іноземних інвесторів становлять торгівля, харчова промисловість, машинобудування (табл.).

Таблиця

Розміщення прямих іноземних інвестицій по галузях народного господарства у 1995 році

Галузь народного господарства	Обсяг інвестицій	
	Сума, млн. дол. США	% заг. обсягу
Внутрішня торгівля	168,2	22,4
Харчова промисловість	108,4	14,5
Машинобудування та металообробка	96,3	12,8
Чорна та кольорова металургія	37,8	5,8
Зовнішня торгівля	33,1	4,4
Транспорт і зв'язок	31,0	4,1
Легка промисловість	30,1	4,0
Хімічна промисловість	20,0	3,9
Промисловість будматеріалів і будівництва	28,0	3,7
Інші галузі	189,0	25,2
всього	750,9	100,0

Сьогодні Україна займає 146 місце за рейтингом привабливості для іноземних інвесторів [11]. За кордоном нашу державу розглядають як країну величезних можливостей. Адже, незважаючи на зниження промислового потенціалу країни, через маловартість робочої сили іноземні інвестори можуть одержати значний прибуток від вкладення капіталу в українську економіку. Якщо врахувати характерні риси приватизації в Україні, перебудову галузевої структури народного господарства та величезну потенційну місткість ринку споживання, то капіталовкладення в економіку України є досить рентабельними.

Згідно з підготовленим Міністерством економіки прогнозом соціально-економічного розвитку України на 1996—2000 роки іноземні інвестиції можуть становити від \$820 млн. до \$1000 млн. щороку.

Проте існує безліч факторів, що гальмує цей процес; нестабільність законодавства, високі податки, великий дефіцит держбюджету, бюрократизм, високий розмір кваліфікаційної інвестиції.

На нашу думку потрібна якнайшвидша зміна законодавства щодо іноземних інвестицій та іноземного інвестора, а саме:

- потрібно усунути дискримінаційну статтю чинного законодавства, що фіксує грошовий поріг інвестицій у розмірі п'ятидесяти—ста тисяч доларів. Сума інвестиції повинна визначатися відносно статутного фонду підприємства-інвестора;

- зробити законодавство щодо іноземного інвестора максимально прямим за своєю дією, аби захистити його від дріб'язкових втручань чиновницького апарату і нав'язуваного ним тлумачення законодавчих актів;

- ввести десятирічний мораторій на будь-які зміни та втручання у прийнятий законодавчий акт;

- звільнити підприємство - одержувача валютного гранту, що спрямовується на розвиток виробництва від ПДВ та податку на прибуток. Потрібно дати змогу цим коштам попрацювати, принести прибуток і лише тоді оподатковувати;

- звільнити від сплати ввізного мита та ПДВ ввезення товарів в якості внеску у статутний фонд підприємствами з іноземними інвестиціями.

Однією з проблем також є відсутність доступної та достовірної інформації про вітчизняних виробників. Погіршенню формування цивілізованого шфортського поля для реалізації інвестиційних проектів. Хоча перші кроки вже є.

За допомогою ЮНІДО 11—13 березня 1996 року у Відні проведено Міжнародний форум «Інвестиційні проекти для України», на якому подано 60 інвестиційних проектів від

українських підприємств, попередньо відібраних національними експертами з поміж 758.

Принагідно зазначимо, що Росія провела вже 5 аналогічних форумів. В Москві відкрито представництво ЮНІДО, що займається підготовкою та рекламою російських інвестиційних проектів.

Одночасно слід пам'ятати і те, що закордонні інвестори вбачають в Україні перш за все, ринок збуту для своїх товарів, про що свідчить найбільший відсоток вкладів саме у сферу внутрішньої торгівлі (табл.). Підприємці, які мають обладнання або спеціалізуються на його виробництві, більше чекають від нашої країни його купівлі, а не утворення на його базі спільних підприємств. Важко знайти виробника, який готовий своїми руками і на свої кошти створити собі конкурента, причому такого, який має дешеву робочу силу, сировинну і напівфабрикатну базу і, відповідно, може забезпечити нижчу собівартість своєї продукції.

Але вся сумна парадигма економічного сьогодення в тому, що одночасно із потоком іноземних інвестицій в Україну існує потік грошової маси, що належить вітчизняним юридичним та фізичним особам, за кордон на рахунки іноземних банків. Лише в економіку Швейцарії українські підприємства інвестували в минулому році \$8 млн.

На причинах цього явища зупинятися не будемо. Вони загальновідомі. Найтяжче завдання — зупинити цей процес, зацікавити наших юридичних та фізичних осіб вкладати кошти в економіку України. Звичайно, із подальшим проведенням глибоких реформ, оздоровленням загальної економічної ситуації, обсяг приватних інвестицій повинен зрости, АЛЕ, на наш погляд, потрібні додаткові важелі для залучення у виробництво коштів приватних інвесторів, а саме — податкові пільги. До неоподатковуваних прибутковим податком сум слід відносити кошти, покладені в банк на тривале зберігання, розміщені в інвестиційних фондах тощо. Потрібне також чітке розмежування між податком на прибуток у вигляді заробітної плати (його мають сплачувати людина) і на прибуток у вигляді дивідендів від інвестицій (сплатити юридичні особи).

Нам якомога швидше слід збільшити приватні інвестиції своїх громадян в економіку України, щоб зменшити залежність України від міжнародних організацій, ідеальною в полі кредитора України вступатимуть не закордонні інвестори, а наші співвітчизники. І в СРСР/ГШІ по кредитах вже не будуть перераховуватись за кордон, а виплачуватимуться нашим громадянам. Це вигідно і державі, і пересічному громадянину.

І все ж, головна, на нашу думку, причина сповільнення інвестиційного процесу полягає у відсутності справжнього власника українського підприємства. Наші співвітчизники за всієї своєї заповзятості, винахідливості, працелюбності та практичності мають великий страх перед негативними змінами в майбутньому. Саме це перешкоджає формуванню в Україні господаря, підприємця середнього класу, на який робиться ставка в усіх розвинутих країнах світу, якому вони (ці країни) завдячують стрімкому економічному злету. Та й закордонні інвестори радше прагнуть працювати з приватним володарем, на боці якого реальна зацікавленість в успіху, дійсна відповідальність.

Одним словом, основні зусилля слід спрямувати на процес формування верстви підприємців, володарів, господарів — опори української державності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Караєв І. Налоговые методы стимулирования производственных инвестиций: (Зарубежный опыт) / Вопросы экономики. - 1994. - № 8. - С. 95-101.
2. Школяр Н. Иностранные инвестиции в экономику Латинской Америки: Опыт привлечения и регулирования / Вопросы экономики. - 1994. - № 8. - С. 25-30.
3. Рошин Г. Е. Иностранные инвестиции в Африке: проблемы стимулирования и регламентации / Восток. - 1995. - № 1. - С. 109-121.
4. Шигаева Т. Существует ли инвестиционная политика у нашего государства / Инвестиционная газета. - 1995. - № 11. - С. 4.
5. Неофит О. Прощання з черговим роком ілюзій (інтерв'ю з радником Голови Верховної Ради В.Мельничуком) / Галицькі контракти. - 1996. - № 1. - С. 10.
6. Рябошлік В. Податковий тиск не зменшується (аналіз даних з 500 промислових підприємств України) / Діло. - 1995. - № 87. - С. 3.
7. Заброварний Я. На фініші переважають конкурсні методи / Діло. - 1996. - № 18. - С. 14.
8. Сабієг І. Масгоокопотіе. 8кгірШт. РгшікГигі-ат-Маіп., 1991. С. 190-198.
9. «Наша економіка сама здатна інвестувати великі обсяги коштів» (інтерв'ю з віце-прем'єром-міністром з питань економічної реформи Віктором Пинзеником) / Діло. - 1996. - № 1-2. - С. 2.
10. Іноземні інвестиції в економіку України (дані Міністерства статистики України) / Діло. - 1996. - № 10. - С. 2.
11. Шпек Р. 1997-й рік стане початком інвестиційного піднесення / Галицькі Контракти. - 1996. - № 40. - С. 16-17.

Кафедра економіки управління будівництвом